УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кузьміна Олександра Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України

К и ї в
30 вересня 2026 року
№ 252-2(II)/2026

Справа № 3-232/2026(477/26)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий,
Водянніков Олександр Юрійович – доповідач,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кузьміна Олександра Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Водяннікова О.Ю. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу – Кузьмін Олександр Олександрович (далі – Заявник) – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/477 від 3 вересня 2026 року) перевірити на відповідність статтям 8, 24, 41, 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) приписи частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс) у частині, в якій вони

унеможливлюють „окреме апеляційне оскарження ухвали суду про накладення грошового стягнення на учасника кримінального провадження, який був присутній під час розгляду питання про накладення такого стягнення, за відсутності іншого безпосереднього та ефективного судового механізму її перегляду“.

Відповідно до частини другої статті 392 Кодексу ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених частиною першою цієї статті, окремому оскарженню не підлягають, крім випадків, визначених Кодексом; заперечення проти таких ухвал можуть бути включені до апеляційної скарги на судове рішення, передбачене частиною першою цієї статті; ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, підлягають апеляційному оскарженню в порядку, передбаченому Кодексом.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Заявник має статус обвинуваченого у кримінальному провадженні.

Під час судового засідання у його справі в Інгулецькому районному суді міста Кривого Рогу Дніпропетровської області 18 березня 2026 року, на якому був присутній і Заявник, прокурор заявив клопотання про застосування до Заявника заходів процесуального примусу у виді грошового стягнення через те, що Заявник, будучи належним чином повідомленим про дату і час судового засідання, призначене на 4 березня 2026 року, не з’явився на судове засідання без поважних причин.

Ухвалою Інгулецького районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 18 березня 2026 року на Заявника було накладено грошове стягнення у розмірі 0,5 прожиткового мінімуму для працездатних осіб

у сумі 1664 гривень через неявку без поважних причин та неповідомлення про причини свого неприбуття.

Не погодившись із зазначеною ухвалою суду першої інстанції, Заявник звернувся з апеляційною скаргою до Дніпровського апеляційного суду, який ухвалою від 7 квітня 2026 року відмовив у відкритті провадження. Суд апеляційної інстанції з посиланням, зокрема, на частину другу статті 392 Кодексу зазначив, що ухвала, якою накладено грошове стягнення на учасника кримінального провадження, апеляційному оскарженню не підлягає.

Заявник оскаржив зазначену ухвалу суду апеляційної інстанції в касаційному порядку. Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 8 червня 2026 року відмовила Заявникові у відкритті касаційного провадження. Суд касаційної інстанції, застосувавши оспорювані приписи Кодексу, погодився з висновком суду апеляційної інстанції про те, що в цьому випадку скарга була подана на рішення, яке не підлягає окремому оскарженню в апеляційному порядку.

Заявник твердить, що приписи частини другої статті 392 Кодексу в частині, що унеможливлює окреме апеляційне оскарження ухвали про накладення грошового стягнення на учасника кримінального провадження, який був присутній на засіданні суду під час розгляду питання про накладення такого стягнення, у взаємозв'язку з частиною першою статті 147 Кодексу призводить до позбавлення особи „безпосереднього судового засобу захисту від майнового стягнення“, порушення рівності прав та заборони дискримінації за ознакою „процесуальної присутності“, „повністю нівелює концепцію ефективного доступу до суду“.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам,

визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити конкретні приписи закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні приписи Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункти 5, 6 частини другої статті 55). Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу, твердячи про невідповідність оспорюваного закону України (його окремих приписів) Основному Закону України, повинен навести аргументи, які б свідчили про обґрунтованість змісту і вимог конституційної скарги.

Заявник твердить, що „саме поєднання оспорюваного положення частини другої статті 392 КПК України з частиною першою статті 147 цього Кодексу призвело до ситуації, за якої я не мав безпосереднього судового механізму перегляду ухвали про накладення на нього грошового стягнення <…> існує безпосередній причинно-наслідковий зв'язок між нормативним регулюванням, конституційність якого оспорюється, його застосуванням у остаточному судовому рішенні та порушенням моїх конституційних прав".

Однак аналіз змісту конституційної скарги і долучених до неї матеріалів дає підстави для висновку, що Заявник не навів обґрунтування того, що саме зазначена нормативна конструкція оспорюваних приписів Кодексу в аспекті визначення можливості оскарження ухвали суду про накладення грошового стягнення до апеляційної інстанції причиново-наслідково призводить до втручання в його конституційне право власності, встановлене частиною четвертою статті 41 Основного Закону України, та обмежує право на доступ до суду, гарантоване частиною першою статті 55 Конституції України.

Викладену в конституційній скарзі аргументацію Заявник фактично зводить до незгоди з визначеним у Кодексі порядком апеляційного оскарження ухвал, зокрема ухвали про накладення грошового стягнення, постановлених судом

першої інстанції під час судового провадження до ухвалення судових рішень, визначених частиною першою статті 392 Кодексу, та із судовими рішеннями у його справі.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України враховує юридичну позицію Конституційного Суду України, за якою, якщо викладена в конституційній скарзі аргументація зводиться лише до критики законодавчої політики або вимоги альтернативного способу судового захисту, це не є достатньою підставою для відкриття конституційного провадження у справі [третє речення абзацу четвертого підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 9 вересня 2025 року № 21-у(II)/2025].

Отже, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що Заявник не обґрунтував тверджень про неконституційність частини другої статті 392 Кодексу та не довів порушення своїх прав, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України".

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України" – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151[1], 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України", відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Кузьміна Олександра Олександровича щодо

відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

Секретаріат Конституційного Суду України № 1

ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ